

Kraj: P O B R E Ž J E

Spomenik: grad

Zavarovan:

Grajska razvalina leži v okljuki nad Kolpo v bližini vasi Adlešiči. Grad je bil med vojno požgan, je danes brez strehe. Najbolj poškodovani je tisti del, za katerega sodim, da je jedro celotne grajske zasnove in ob katerem so prislonjeni očitno kasnejši okrogli stolpi, ki pa so še vsi ohranjeni, vendar tudi že razkriti.

V jugozahodnem stolpu I. nadstropje so vidni ostanki slikanega grba v vencu. V istem stolpu je nad gotskim oknom s posnetim robom dvojni grb z letnico M D L V I I.

Sicer pa je v gradu precej elementov, ki kažejo na poznogotsko dobo.

Glavni portal je gotski, usločen vrh ima stilizirano ornamentiko. V pritličju je še en polkrožen portal z močnim posnetim robom, tudi vsa okna so po večini gotska. Da se je ohranilo toliko srednjeveških elemntov si pač lahko razlagamo, da je bil grad daleč od prometnih središč in da je izgubil svoj pomen, vendar je ostal še naprej stanovanje.

Grad je obzidan z močnim obzidjem, ki danes zapira vrt. V tem obzidanem prostoru se še nahajajo temelji nekdanje cerkve z še

stoječim zvonikom. Ladja predstavlja pravokoten podolžen prostor s posnetimi ogli. Grobnica v ladji.

Komelj, Zap. I.str.8, 14.IV.1946

Četudi sem doalej grad ocenjeval le z določenega aspekta kot primer posebne utrdebene arhitekture, ki vključuje v širšem ~~obzidanem~~ obzidanem grajskem območju celotni naselbinski kompleks, se je sedaj ob očiščevalnih delih pokazal kot posebno zanimiv grajski objekt sam na sebi. Stranice jedra, ki predstavlja razmeroma majhno stavbo kvadratično v tlorisu, so pošev zidane, tako, da je za pogled na grad opazna izrazita poševnica. To jedro je zidano v lepih skrbno obdelanih apnenčastih blokih, ogli pa so še posebej poudarjeni z klesanimi ogelniki. Prvotni obseg gradu je bil razmeroma majhen, saj je bil ta že v 16. stoletju razširjené Morda gre šele tu za Lenkovičev poseg. Tedaj je ta prvotna grajska osnova v obliki kocke s pošev postavljenimi stranicami šobila podaljšek na ~~vzhodni~~ vzhodni strani z stolpoma ~~prav~~ prav tako pa stolp v enem oglu kot je razvidno iz skice. Po vsej verjetnosti kot dopušča zaključek pri preiskavi jedra pa je bila tudi zahodna stran utrjena z dvema stolpoma. Jugozahodnega slutimo le še v temeljih, dočim je severozahodni do polovice zrušen.

P O B R E Ž J E I I

Lenkovičev grb je bil že na prizidanem delu, ki je prvotno utrdbo ponovno utrdil z ogelnimi stolpi in prvotno razmeroma majhno tloridno ploskev podaljšal v pravokotnik proti vzhodu. Po portalu sklepajoč bi jedro postavil šele v 16. stoletje, utrdbene stolpaste elemente pa že v drugol polovico. Vendar je videti, da ne bo dosti razlik med posameznimi stavbnimi fazami. Poglejmo podobo gradu še z južne strani.

Ni izključeno, da se je vrh stene zaključeval s cinami, ki so deloma še ohranjene v sledovih, vendar te bi bilo potrebno še posebej preiskati podrobneje od blizu. /Potem ko bodo stali odri/. Zanimivo je namreč da so nadzidki na zaključnem delu stene ohranjeni, vendar vrezani niso pošev, marveč pravokotno v steno. Nad "cinami" pa je stena povišana v drugačnem materialu.

Po pregledu gradbenega stanja sem prišel do naslednjega zaključka glede ev. obnove oz konsolidacije razvaline:

1/za uspešno zavarovanje zidov, bi bilo potrebno nekatere manj-

7

kajoče dele zidov dozidati. predvsem na severozahodnem oglu, jugovzhodnem oglu in južni steni. Kasneje povišane stene bomo porali znižati do prvotne nekadnje višine. Za vse te posege pa bo potrebna še temeljitejša dokumentacija in študij spomenika.

2/ Ta dela bi izvršili v več etapah: a/ očistiti celotno razvalino b/material sortirati/klesanci, lomljenci, drobnejši material/ c/posekati vse odvišno grmovje in drevje na razvalini in njeni neposredni okolici. Ta dela izvršiti še letos.